

## **Методичні рекомендації до конструювання навчальної програми на основі модельної програми**

Зміст цієї навчальної програми це приклад адаптованого змісту модельної програми (авторів: А. Терещук, О. Абрамова, В. Гащак, Н. Павич) під матеріально-технічні можливості, місцеві й культурні особливості регіону, в якому знаходиться заклад загальної середньої освіти. Тому, цю навчальну програму опрацьовує вчитель, з огляду на можливості закладу освіти в якому працює, освітній програмі закладу тощо, і затверджує на педагогічній раді.

Розробляючи власну навчальну програму на основі модельної, вчитель отримує можливість самостійно визначатись у послідовності засвоєння навчальних модулів упродовж семестру чи навчального року, їх кількості а також моделювати різні комбінації з їх поєднанням. Засвоєння навчальних модулів відбувається на основі участі школярів в особистісно орієнтованих проєктах. При цьому повинні бути враховані як очікувані результати навчання так і природні (індивідуальні) здібності здобувачів освіти.

Складання програми дає вчителю широкі можливості моделювати навчальний процес так, щоб учні брали активну участь у конструюванні власного навчального поступу, замислювалися та обирали те, що їх цікавить у реальному житті, навчалися вмінням, які вже зараз допоможуть досліджувати і створювати нове з користю для себе та інших, не забуваючи за прийдешні покоління. Суттєвою ознакою цієї програми є пропозиція для учнів власноруч відкривати для себе нові знання й уміння, а не засвоювати уже готове, що потребує розвитку мислення і здатності діяти, досліджувати, сміливо експериментувати, ставити запитання і шукати відповіді. Для цього навчання учнів структуровано навколо цікавої та корисної для учнів проєктно-технологічної діяльності.

Зміст навчальної програми орієнтовано на формування в учнів усіх ключових компетентностей засобами проєктної технології, яка дозволяє вчителю моделювати різноманітні навчальні ситуації, створювати навчальне середовище для учнів, у якому можна розвивати всі наскрізні уміння, що притаманні ключовим компетентностям. Слід зазначити, що формування компетентностей є послідовним і нероздільним для усього періоду навчання учня закладу загальної середньої освіти та починається у початковій школі. Компетентнісний потенціал предмету, який закладений у початковій програмі, відповідає компетентнісному потенціалу технологічної галузі. Перелік ключових компетентностей вказано у Законі України «Про повну загальну середню освіту», набуття необхідних умінь та ставлень для формування ключових компетентностей у реалізації мети й завдань Технологічної

освітньої галузі зазначено у додатку 11 Державного стандарту базової середньої освіти затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898.

У програмі визначено *послідовність досягнення очікуваних результатів навчання* учнів з навчального предмета, опис змісту навчального матеріалу та видів навчальної діяльності учнів із зазначенням орієнтовної кількості годин, необхідних на їх провадження. Загальний обсяг годин на вивчення предмета сформовано на основі рекомендованої кількості навчальних годин на вивчення технологічної галузі у 5-6 класах в обсязі – 140 годин.

Пропоновані *теми та зміст навчального матеріалу (базові знання)* є орієнтовними відповідно до сформованих *видів навчальної діяльності*. Вчитель може самостійно доповнювати або змінювати його, орієнтуючись на рівень підготовки учнів, їх інтересів та здібностей. Формування знаннєвого компонента також залежатиме від обраного проєкту та технології його практичної реалізації. Зміст навчального матеріалу повинен бути активним, учні повинні здобувати їх у процесі власної діяльності. Академічна автономія учителя «обмежена» лише запланованими очікуваними результатами навчання учнів.

У фокусі роботи вчителя має бути організація навчальної діяльності учнів в умовах освітнього простору школи, відкритого для комунікації та співпраці, і сприятливого для формування ключових компетентностей, згідно Державного стандарту базової середньої освіти, які презентовано в програмі у вигляді *очікуваних результатів навчання*. Шлях досягнення результатів визначає учитель відповідно до матеріально-технічних можливостей навчальної майстерні (кабінету), інтересів і здібностей учнів, фахової підготовки самого учителя.

Проектна, проектно-технологічна навчальна діяльність учнів спрямована на планування / конструювання / проєктування і виготовлення виробу від творчого задуму до його втілення в готовий продукт. У ході реалізації проектно-технологічної діяльності, учень (група учнів) повинна бути активною та діяльнісною. Тож для формування навчальної активності, програма пропонує орієнтовні види навчальної діяльності та розширює їх спектр (*проектна, дослідницька, інноваційна, мистецька, конструкторська, графічна, художня, творча, практична, інтерактивна* тощо). Такі види діяльності можуть бути поєднані між собою у різних комбінаціях на розсуд учителя. Це дасть можливість формувати у дітей уміння використання ситуацій пізнавальної новизни, навчальних дискусій, пізнавальних суперечностей. Елементи дослідницької діяльності сприятимуть активності, ініціативності, допитливості тощо.

Впродовж створення продукту (виробу / об'єкта проєктування) вчитель, на власний розсуд та спільно з усіма учасниками проєктної діяльності, визначає місце для формування ключових компетентностей в освітньому процесі та відповідні для цього методи та форми організації учнів, техніки, програмні і цифрові пристрої тощо.

Під продуктом слід розуміти освітній результат, якого досягають учні, у тому числі який може мати вигляд виробу, графічного зображення, презентації, розробленої технології на виготовлення певного виробу тощо. У тому числі, освітній продукт – це те що учні відкривають для себе, як нове знання, яке є важливим, цінним саме для досягнення визначених завдань у проєкті. Наприклад, уміння виконувати або читати графічне зображення та знання правил проєціювання на дві площини тощо.

У програмі запропоновано ряд проєктів (спрямувань), які розроблені на основі пропонованого продукту проєктно-технологічної діяльності. На кожен проєкт (спрямування) відводиться відповідна (орієнтовна) кількість годин та кількість продуктів для практичної реалізації. Кількість продуктів (виробів / об'єктів проєктування) упродовж навчального року може бути реалізовано від 6 і більше. До кожного проєкту (спрямування) запропоновано технології, якими можна реалізувати виріб (продукт) а також орієнтовний перелік навчальних та творчих виробів (продуктів), які можна виконувати за допомогою будь-якої технології з представлених у змісті програми. При цьому одна й та ж сама технологія може використовуватися як основна не більш як двічі в одному класі упродовж навчального року. Перелік орієнтовних технологій наведено у *прикінцевій частині програми*, з якого учитель і учні спільно обирають найбільш доцільні для виготовлення проєктованого виробу (продукту).

Під час добору технологій, які виходять за межі переліку, необхідно враховуються такі вимоги:

- 1) використання технології не повинно створювати загрозу здоров'ю учня;
- 2) додаткова технологія чи техніка повинна мати навчальну цінність – під час її вивчення учень має отримувати нові знання, уміння, цінності;
- 3) технологія має відповідати віковим особливостям, бути доступною для засвоєння учнями, та відповідати цілям і завданням проєкту.

Під час технологічної реалізації проєкту у навчальній майстерні (кабінеті, лабораторії) на кожному етапі необхідно звертати увагу на дотримання учнями правил безпечної роботи, виробничої санітарії та особистої гігієни, навчати їх тільки безпечних прийомів роботи, ознайомлювати з заходами попередження травматизму.

## **ПРИКІНЦЕВА ЧАСТИНА**

**1. Оцінювання:** вибір форм, змісту та способів поточного та підсумкового оцінювання результатів навчання здійснюється педагогічними працівниками закладу освіти залежно від дидактичної мети. Зважаючи на особливості змісту та види навчальної діяльності, передбачені модельною навчальною програмою «Технології», поточне та підсумкове оцінювання може здійснюватись із застосуванням таких основних форм та способів:

- практичної, зокрема шляхом планування та виконання досліджень, планування та реалізації проєктів, у тому числі спрямованих на виготовлення виробів, створення, виконання та / або взаємодії з існуючими творами декоративного або декоративно-ужиткового мистецтва тощо;
- письмової, у тому числі графічної, зокрема шляхом створення графічних зображень, замальовок виробу, моделі виробу чи конструкції об'єкта проєктування, технічного опису конструкції тощо;
- цифрової, зокрема шляхом тестування в електронному форматі;
- усної, зокрема шляхом вербальної презентації проєкту, індивідуального, групового та фронтального опитування.

Оцінювання має бути зорієнтованим на:

- очікувані результати навчання на відповідному етапі освітнього процесу;
- ключові компетентності, а саме: вільне володіння державною мовою, здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, математична компетентність, компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, інноваційність, екологічна компетентність, інформаційно-комунікаційна компетентність, навчання впродовж життя, громадянські та соціальні компетентності, культурна компетентність, підприємливість і фінансова грамотність;
- наскрізні вміння, а саме: читати з розумінням, висловлювати власну думку, критично і системно мислити, логічно обґрунтовувати позицію, діяти творчо, виявляти ініціативу, конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, вирішувати проблеми, співпрацювати з іншими.

### **2. Засоби навчання.**

Джерела інформації: підручники, робочі зошити на друкованій основі, довідкова література на паперових та електронних носіях інформації; дидактичні матеріали: наочність, навчальний контент підготовлений учителем тощо; обладнання, верстати для обробки конструкційних

матеріалів; навчальне середовище: кабінети, лабораторії, бібліотеки, коворкінги, дизайн-студії тощо), цифрові пристрої тощо.

### **3. Додаткові компоненти.**

Орієнтовний перелік технологій з обробки конструкційних матеріалів:

- Технологія обробки текстильних матеріалів ручним способом.
- Технологія обробки текстильних матеріалів машинним способом.
- Технологія обробки нетканих матеріалів ручним способом.
- Технологія нетканих матеріалів машинним способом.
- Технологія обробки деревинних матеріалів (ДВП, фанера).
- Технологія обробки деревини.
- Технологія обробки тонколистового металу.
- Технологія обробки дроту.
- Технологія виготовлення виробів способом металопластики.
- Технологія оздоблення виробів художнім випалюванням (пірографія).
- Технологія ажурного випилювання.
- Технологія виготовлення вишитих виробів початковими, лічильними та декоративними швами.
- Технологія оздоблення виробів (декорування).
- Технології обробки вторинних матеріалів для виготовлення нових виробів.
- Технологія виготовлення виробів у техніці «макrame».
- Технологія виготовлення ляльки-мотанки.
- Технологія виготовлення писанок.